pagini bucovinene

ANUL VI nr. 1 (61)

IANUARIE 1987

EDITATE ÎN COLABORARE CU COMITETUL JUDEȚEAN DE CULTURĂ ȘI EDUCAȚIE SOCIALISTĂ SUCEAVA

autograf GRIGORE ILISEI

Nord românesc

Ținut al Nordului românesc. Pămînt cu rotunjimi de ulcior, îngînînd parcă un cîntec nesfîrșit și răscolitor sub bolțile de cleștar ale cerului. „Munți unde zăpezile torc leneș", cum spune poetul Nicolae Labiș, în ale cărui priviri au fulgerat aceste frumuseți, distilate apoi în metafore fără moarte. Înălțimi domoale, cu învelișuri de brazi, de fagi, ori cu pomăt de livezi, unde primăvara te orbește sclipitul alb al jăratecului de floare, iar toamna sticlirea de bijuterie a merelor coapte.

Înălțimi dulci tăiate de lăicerele argintate ale apelor, pe văile cărora oamenii și-au durat de secole așezările, frumoase precum priveliștile în mijlocul cărora s-au ivit.

Oriunde te-ai îndrepta din Fălticeni nu-ți vor lipsi o clipă prilejurile de încîntare sufletească. Ca și orașul, care în multe privințe e o sinteză a meleagurilor în care s-a născut, împrejurimile îți oferă cu dărnicie peisaje odihnitoare, variațiuni nesfîrșite ale lirismului naturii, așezări omenești pe potrivă, cu oameni gospodari, care sfințesc locurile, îmbogățindu-le cu nouă podoabă, precum și numeroase și tulburătoare urme de veche și nouă spiritualitate. Probota, Rîșca, Dolhești, Baia, Slatina, iată o salbă de ctitorii, ce închid în ele o istorie glorioasă. La Rîșca a fost surghiunit în vremuri de revoluție Mihail Kogălniceanu, la Slatina și-a imaginat Costache Negruzzi shakespeareana scenă a uciderii boierilor din capodopera sa „Alexandru Lăpușneanu". Pămîntul a fost scăldat cu sînge pentru a i se apăra libertatea. E suficient să amintim de lupta de la Baia, din timpul lui Ștefan cel Mare, sau de Mălini 1944, de luptele împotriva fascismului.

Aproape nu există localitate în care să nu se fi născut, să nu fi viețuit o personalitate a culturii românești. La Preutești este leagănul lui Nicolae Beldiceanu, la Spătărești cel al lui Matei Millo, la Rotopănești al lui Neculai Istrati, la Mălini, Poiana Mărului și Văleni al lui Nicolae Labiș.

Locurile și oamenii au fermecat sufletele celor care au ținut un condei în mînă. Mihail Sadoveanu a purtat-o pe Vitoria Lipan pe la Crucea Talienilor, pe Stînișoara, pe la Poiana Mărului, în satul Doi Meri, cum îl numește în „Baltagul", pentru că știa bine locurile, pe care nu se mai sătura cutreierîndu-le și pentru că acestea i s-au părut a întruchipa cel mai adevărat spiritul baladesc, mioritic. Pe la Brădățel a trecut deseori Nicu Gane, emoțiile încercate trecînd neștirbite în paginile sale.

Oameni și locuri, cum ar scrie Mihail Sadoveanu. O îngemănare, o legătură puternică și veșnică, ca munții, ca apele, ca soarele și ca viața nesfîrșită, între făptura umană și pămîntul bunul, străbunul.

Sărbători de lumină ale patriei

Poposind în acest început de timp, poposim de fapt, în urarea veche, plină de optimism și adevăr, rostită sau simțită de fiecare generație, de la Traian și Decebal încoace și perpetuată cu aleasă emoție în Evul demn pe care îl trăim. Bun venit, An Nou, pe plai românesc, pe Obcini de Bucovină! Bun venit, Ianuarie — piatră de temeinică zidire în marea și durabila istorie pe care atît de drept și frumos o numim Epoca Ceaușescu.

Încheiem un an și prefațăm un an, cu aceeași urare, de peste două mii de ani. Sîntem, după atîta curgere de vreme, tot aici, stăpîni peste un scut de pămînt rotund ca o pîine pe care Carpații — oșteni pașnici — odihnesc precum nemuritoare ziduri de Cetate.

Încă de la prima clipire a lui ianuarie pregătim, cu gînd curat și forțe înnoite, simbolica sămînță pentru „brazda bună de sub plug".

Semne bune anul are în țara întreagă, în Bucovina cu izvoare de cleștar și codri odihnind în zestrea de omăt.

...Am încheiat anul cu o depășire de peste șapte sute milioane lei. În 1987 vom putea vorbi despre rulmenții produși la Suceava, despre prima linie de troleibuze din același oraș, despre alte impetuoase împliniri.

Clopoțelul sună în fiecare recreație pentru aproape o treime din populația județului, pe scena de ștergar înflorat a Bucovinei se desfășoară întrecerile grandiosului Festival național „Cîntarea României"... Bucovina respiră, la fel ca întregul pămînt românesc, ritmic, armonios. Ianuarie 1987:

— 7 ianuarie, zi-simbol pentru personalitatea de primă dimensiune a științei românești, ziua de lumină a tovarășei academician doctor inginer Elena Ceaușescu, revoluționarul învestit cu înaltă muncă de răspundere la cîrma destinelor noastre, savantul de reputație mondială, președintele Consiliului Național al Științei și Învățămîntului;

— 24 ianuarie — Unirea visată de veacuri și înfăptuită acum 128 de ani;

— 26 ianuarie — Ziua Omului cu nume de țară, ziditor al Epocii cu nume de Om, Epoca demnității noastre, Epoca Nicolae Ceaușescu. Ziua în care, ca un străluminat simbol al istoriei în anul Marii Uniri —, pămîntul românesc, roditor de mari bărbați, ni l-a dat pe cel ce, contopindu-se cu idealurile de libertate, dreptate și progres, și-a închinat întreaga viață acestor nobile țeluri, operei de edificare comunistă a României. Erou între eroii națiunii, Erou al păcii, un Om de adîncă și neclintită omenie!

O lună densă, o lună temelie, sub zodia de lumină și certitudine a Erei ce-o zidim.

La mulți ani, iubiți conducători! Semne bune anul are...

George OSTAFI

Pictură de Cornelia IONESCU

PARTIDUL ȘI ȚARA

În ianuarie Partidul și Țara
au chipul Marelui Erou
imaculată e inima Sa
puternic e glasul cu care rostește
în lume
dorul de pace
memoria Lui
e vatra de jar
din care se-aprind
făcliile neamului
peste Carpați
lumina ninge
cu faptele Sale
așternute
pe drumul de glorie
al poporului

Ovidiu SEGĂRCEANU

GÎNDUL EI ASEMENI COLUMNEI

Dintre fiicele Patriei
Ea e cea mai apropiată
destinului acestui Timp
fără pereche,
gîndul Ei asemeni Columnei
pe care stă întipărit viitorul,
privirea Ei adăpostește
miracolul iubirii de oameni,
al jertfei pentru idealul
ca Țara—Grădină
să se cheme în veci România.
Aproape de Ea cuvintele noastre
se prefac în urare
și partea cea mai strălucitoare
de cîntec
I se așează pe frunte!

Ion M. MANOLE

A PRIVI

EMINESCU 1887

Eminescu trecea sfîrșitul anului '86 la Mănăstirea Neamțului.

Cineva consemnează cele două obiecte ale sale din refectoriu — o cană de apă și o lingură de lemn. Le vom putea reține ca simbol — austeritate estompată de cețurile muntelui. În ianuarie '87 poetul este senin și-i va scrie lui Vlahuță. E reținut dar ferm în a-și apăra demnitatea. Grija ce-o vor avea pentru el, la Botoșani, Henrieta și Cornelia Emilian părea accentuată de resentimentul ce ele nutreau pentru „bălăucă". În septembrie se întoarce de la băi de la Hall și rămîne în Botoșani pînă la sfîrșitul anului.

Kamadeva, *publicată în Convorbiri literare din 1 iulie 1887, era scrisă cu zece ani înainte. Gînduri de-acum îl făcuseră s-o noteze din memorie pe bucăți de hîrtie mototolită.*

„Cu săgeata-i otrăvită
A sosit ca să mă certe
Fiul cerului albastru
Ș-al iluziei deșerte".

Către sfîrșitul anului plănuia scrisoare către Veronica, singura aducătoare de zi de sărbătoare.

M. T.

REPORTER

Dimineți la Broșteni

La Broșteni, mi-a reproșat cineva, reporterii ajung mai greu, ceea ce înseamnă că despre oamenii și locurile de-acolo se scrie încă puțin. Așa și este poate, numai că remarca trebuie luată drept expresia sinceră a dorinței celor de pe valea Bistriței de a fi cunoscuți și altfel decît i-a văzut cîndva năzdrăvanul humuleștean. O altă istorie se scrie astăzi aici și ea poartă încărcătura marilor mutații ale prezentului. Bineînțeles, nu poți vorbi de Broșteni fără a încerca nostalgia trecerii lui Creangă sau a plutelor, așa cum nu poți rămîne indiferent la măreția monumentală a peisajului dominat de „rîul tutelar", Bistrița. Nimerisem într-o dimineață cu sclipiri tăioase și primul gînd a fost să caut spre Bistrița. Apele împuținate de secetă se strecurau cuminți pe sub malurile posomorite. Cu ani în urmă, George Sidorovici asocia legănarea aventuroasă a undelor sale cu „nevoia de nunți" și de sfătoase povești de demult. Azi la Broșteni încerci senzații de năvalnică „viață la zi", de mișcare continuă în care amestecul de rural și urban nu mai are nimic strident, neobișnuit. Se caută și se găsește minereu, se doboară copaci, dar se meșteresc și grinzi de casă, se fac sumane și covoare. Nu puțini dintre cei aduși de noile chemări ale muntelui, ale modificărilor economice, au prins rădăcină, și-au întemeiat o altă existență. Încet, încet Broștenii nu mai reprezintă pitoresc și izolare.

1. Discut cu Vasile Moldovan despre munți și minerit. Subinginerul e un bărbat tînăr, originar din Maramureș, puțin intimidat de întrebările mele „curioase", de unde și unele ezitări față de amănunte. Nu-i prea vechi la Broșteni, dar știe ce înseamnă Broștenii de pe cînd se afla la întreprindere, la Cîmpulung. „Ceea ce facem noi se cheamă altfel de minerit", zice dînsul concluziv și eu trebuie să înțeleg că asta vrea să fie cam așa: geologul îți pune la dispoziție proiectele și tu vii din urmă și-i execuți galeriile, puțurile, forajele ce duc spre zonele mineralizate. Iar cînd totul este gata, dai în primire și te muți în altă parte. Astfel se prezintă lucrurile acum la Pîriul Șarpelui, Pîrîul Leșului, Holdița și Bărnărel, toponime ciudate ce denumesc șantiere „în plină acțiune", adevărate avanposturi ale bătăliei pentru neferoase, amplasate la mari distanțe, cu artificieri, sondori, electromecanici, vagonetari, adică bărbați căliți în înfruntarea cu roca dură, cu asprimea iernilor lungi, cu depărtarea, cu toate celelalte. N-am reușit să ajung la nici unul dintre respectivele șantiere, dar am convingerea că munca acestor oameni atinge dimensiunea eroismului. Mi s-a relatat o întîmplare de dată recentă: undeva, pe Puzdra, trebuia efectuată o prelungire a puțului de la orizontul minus 7 la orizontul 11. O prelungire care consta de fapt în adîncirea în noaptea pămîntului cu 200 de metri a vechii cavități. Trebuia găsită o soluție ingenioasă care să asigure reușita misiunii în condiții de maximă securitate. „Atunci, continuă interlocutorul meu, a fost tăiat un pod de siguranță prin care s-au practicat apoi găurile de sondă necesare săpării. Intrarea și preluarea din schimb se realiza printr-un „plan înclinat". Și ce credeți? După degajarea podului, o imensă platformă subterană, s-a constatat că săpăturile erau exacte. Deci înaintarea spre noul zăcămînt reușise". Azi tehnologia se aplică la Puțul 2 prelungire.

2. Chiar dacă o asemenea comparație poate părea hazardată, eu găsesc că Broștenii amintesc febra „căutătorilor de aur" de altădată. Pe o suprafață de aproximativ 50 de kilometri pătrați oameni, mașini și mecanisme răscolesc tăcerile silvestre pentru a da la iveală noi resurse de materii prime. E o muncă dintre cele mai îndrăznețe, nelipsită de riscuri, în care sînt implicate mai toate profesiunile ce compun paleta activității geo-miniere. Maistrul specialist, Petre Bordeianu, o mai veche cunoștință, mă pune la curent cu ceea ce se întîmplă acum: „Perioada de început însemna utilaje puține, forță de muncă insuficientă, fluctuație. În prezent reușim să interceptăm mai repede perimetrele mineralizate și să ne încadrăm în programele de rezerve stabilite". Petre Bordeianu face parte dintre veteranii „căutătorilor" de pe valea Bistriței. A descins la Broșteni în urmă cu mai bine de două decenii. Dimineața, la sediul Brigăzii complexe, în forfota specifică fiecărui început de zi, el e omul cel mai căutat și întrebat. Și cu un calm detașat, el găsește soluțiile și răspunsurile menite să mențină „în ritm" uriașul angrenaj electromecanic, al cărui coordonator și este, fără de care asaltul munților și adîncurilor acestora ar fi imposibil. I-am văzut casa și gospodăria, o casă arătoasă, încăpătoare, mobilată cu gust. În față, spre șosea, și-a amenajat o grădină iar în orele libere fostul fecior de țărani din Bălinești se reîntoarce la îndeletnicirile „de căpătîi" pe care le practică pe cont propriu și cu nedezmințit folos. Păsările și animalele care-i umplu ograda „depun" mărturie. Ceea ce-l îndreptățește să spună: „N-am avut și n-am timp de cîrciumă și de sporovăieli. Mi-a plăcut să nu stau degeaba și casa asta am făcut-o cu gîndul că odată copiii se vor întreba: ce-a lăsat tata în urmă?" Și maistrul Boredianu are, într-adevăr, ce lăsa în urmă.

3. „După opinia mea, geologul este pionul principal, deși atunci cînd se vorbește de ceea ce se petrece aici, și nu numai aici, el rămîne cumva în umbră". Sînt primele cuvinte pe care le aud de la Ștefan Hîrșu. Mă arăt nedumerit. „Nu, n-am nimic cu minerii, colaborăm foarte frumos, însa n-aș vrea să fie diminuat rolul

(continuare în pag. IV)

Ion BELDEANU

TIMPUL MIHAI EMINESCU

Editarea integrală a publicisticii eminesciene, începută în 1980 cu al IX-lea tom din **Opere** — ediția critică fondată, aproape o jumătate de veac în urmă, de Perpessicius —, se apropie de finalizare o dată cu apariția, în 1985, a volumului al XIII-lea. Tipărirea articolelor elaborate de Eminescu, cu vreo cincisprezece excepții, în aproximativ șapte ani, cîți a închinat unui uluitor travaliu gazetăresc, răspunde unor necesități de fond ale culturii noastre naționale. Nu este cazul să le mai trecem în revistă ; să reținem doar că dosarul editării publicisticii eminesciene este unul dintre cele mai încărcate din istoria noastră literară. În 1890, V. G. Morțun tipărea, pentru prima oară într-un volum de scrieri ale poetului, un text jurnalistic — Influența **austriacă asupra românilor din Principate.** Un an mai tîrziu, Gr. Păucescu, succesorul lui Eminescu la conducerea **Timpului**, îi editează o culegere de articole politice din perioada gazetăriei bucureștene, antologie paupera și arbitrară, mai mult, recurgînd la trunchierea unor texte pentru a răspunde unor intenții demonstrative extraliterare. Din motive de o complexitate încă neegalată în cultura noastră, și următoarele reeditări, vreo douăzeci și șase la număr, sînt parțiale, lacunare sau, în cel mai fericit caz, tematice. Practica tipăririi fragmentare, pînă și în interiorul unui text unitar, a fost, în continuare, consecvent folosită ; dar ceea ce era scuzabil, poate, la 1891, nu mai are nici o justificare după ce eminescologia a devenit o realitate a culturii naționale și nu numai a ei. Consecințele negative n-au întîrziat. În timp, s-a creat un fel de mit, în bună parte negativ, în jurul jurnalisticii eminesciene, mit care merge, uneori, pînă la atitudinea tabuistică deschisă. Ea a afectat și, de ce să nu o spunem, mai afectează încă, la anumite nivele ale publicului, nu numai memoria celui mai mare spirit care s-a ridicat, pînă acum, dintre români, ci și cunoașterea și evaluarea corectă, probă, realistă a operei sale. S-ar putea obiecta că, pentru cercetătorul serios, inexistența unui corpus al publicisticii eminesciene nu poate fi o piedică ; el merge direct la surse, în situația de față la periodicele nu multe ca titlu, în care a semnat Eminescu. Dar cu „restul" cititorilor ce facem ? Apoi, în afară de dificultatea obiectivă a accesului la colecții rămîne, față cu dimensiunile copleșitoare ale jurnalisticii eminesciene, cea a consumului de timp. Ca să nu mai vorbim de handicapul lipsei globalității, al constituirii mozaicate, fatalmente fragmentare a profilului ziaristului, cu consecințe majore asupra efigiei creatorului. A aduna mărturii în acest sens ar fi un demers spectaculos dar inutil ; cînd vin de la adevărații și marii exegeți ai operei geniului ele nu pot fi, în nici un caz, considerate capete de acuzare. Pînă și G. Călinescu apreciază activitatea ziaristică de la „Curierul de Iași" cu ironie concesivă. C. Noica, în cartea sa nepereche despre Eminescu — „omul deplin al culturii românești", îi consideră articolele politice ca inoperante în interiorul „istoriei vii" și își sprijină afirmația pe o fină analiză la o cugetare sceptică extrasă din caietele poetului : „Un om nu poate face nimic într-o țară rău tocmită". O editare critică integrală, cu aparatul ei de note, trimiteri, comentarii, poate contribui decisiv la elucidarea unor astfel de chestiuni și, bineînțeles, a multor altora. Iată de ce un corpus al publicisticii eminesciene depășește semnificația unui eveniment al istoriei literare ; afirmare a maturității culturii noastre, el inaugurează un traseu nou în dezvoltarea eminescologiei.

* * *

Există semne certe. În 1983, an în care apărea volumul al XI-lea din **Opere**, regretatul Al. Oprea a publicat **În căutarea lui Eminescu gazetarul**, primul studiu amplu asupra domeniului în discuție, avînd ca motto un citat din N. Iorga : „Sîntem, cu toate străduințele și pretențiile, abia la începutul înțelegerii fenomenului Eminescu". Doi ani mai tîrziu, aproape sincron cu tomul al XIII-lea din **Opere** (ultimul, ca ordine, din seria publicisticii), a apărut, în colecția **Eminesciana** a Editurii Junimea, primul volum al studiului **Publicistica lui Eminescu**, datorat cunoscutului istoric literar Dimitrie Vatamaniuc. Promptitudinea se explică și prin faptul că ambii autori făceau parte din colectivul de editare a celor cinci tomuri de publicistică eminesciană. **Al.** Oprea a coordonat, după Perpessicius, întreaga serie de **Opere**, pînă la prematura sa dispariție (scriind și prefața la volumul al IX-lea, în care găsim, in nuce, și studiul amintit), D. Vatamaniuc răspunde de editarea integrală a publicisticii. Cele două ample studii (fiecare tinzînd către patru sute de pagini) nu numai că nu se suprapun sau incomodează, dar se completează și se armonizează ca modalități deosebite de atacare a ansamblului scrierilor ziaristice ale poetului. Cartea lui Al. Oprea vizează, în principal, definirea gîndirii social-politice, așa cum se conturează ea din articolele lui Eminescu, impresionante ca număr, complexitate a preocupărilor, domenii abordate și profunzime a cugetării. Este concepută eseistic, tinzînd, așadar, spre sinteză, scrisă alert, parcă grăbit, parcă dintr-o răsuflare. Deși își propune doar „a nu fi altceva decît un prolog" al unor viitoare dezbateri, eseul, polemic și interpelativ pe tot parcursul său, este, de fapt, institutiv și reparator. Se înscrie între reușitele certe ale exegezei eminesciene.

Cartea lui D. V. are la bază tot munca la monumentala ediție, și anume stabilirea paternității textelor, elaborarea comentariilor și notelor de istorie literară, corelarea articolelor lui Eminescu cu presa românească și străină a timpului. Un travaliu de cercetare a surselor impresionant (în limbajul cifrelor, în jur de o mie de pagini, format in quarto), remarcabil prin acribia și multilateralitatea documentării, obiectivitatea abordării și sobrietatea expunerii. Avînd asemenea fundație, este firesc ca studiul să fie sistematic și robust. Intenția lui ultimă este de a fi un adjuvant al lecturii operei eminesciene. Faptul că rămîne fidel concepției globale care a guvernat ediția este, în aceste circumstanțe, pozitiv. Conceput în două volume, după cum aflăm din prefață, folosește, ca prim criteriu de organizare a materialului, cronologia, emanație, desigur, a formației de istoric literar. Pornind de la Garabet Ibrăileanu, distinge, în publicistica eminesciană (ca și Al. O.) trei perioade : ianuarie 1870 — mai 1876, mai 1876 — octombrie 1877, octombrie 1877 — iunie 1883. Volumul întîi le încorporează pe primele două. Pentru definirea individualității celor trei momente, cronologiei îi sînt adăugate considerente de substanță a căror îndreptățire nu poate fi pusă sub semnul îndoielii. Distingînd, cu justețe, două domenii în care acționează geniul jurnalistic eminescian (cel politic și cel cultural), D.V. este atent și la numeroasele lor interferențe și inducții, la fel de relevante pentru felul în care concepea Eminescu aceste două nivele ale existenței poporului român. Separat sînt tratate polemicile (politice, literare, filosofice, pedagogice), iar cea ce nu încape nici aici este grupat într-un capitol miscelaneu intitulat „Alte aspecte". Așadar, un studiu prin excelență descriptiv, dar cu atenția mereu trează ca unghiul de perspectivă să fie interior operei. Ultima secțiune a volumului — „Considerații finale" — este destul de eterogenă și, din păcate, prea restrînsă ca dimensiuni ; o întindere mai mare a ei, ca și a concluziilor de la finele fiecărui capitol, ar fi conferit lucrării lui D.V. un alt echilibru lăuntric. O inexplicabilă reținere, deloc justificată la un cercetător cu o asemenea deschidere, îl blochează, de multe ori, la fruntariile opiniei critice, și asta după ce i-a realizat premisele : constatări, ipoteze, conexiuni cu un potențial ideatic indubitabil. Dar a spune, împreună cu autorul ei, că **Publicistica lui Eminescu** reprezintă doar „contribuții documentare" ar fi inexact.

Într-o ordine, nu a importanței, ci a evidenței, primul merit al cercetării lui D.V. este că, alături de cea a lui Al.O. (la modul ideal, ele trebuia să apară în ordine cronologică inversă), demonstrează necesitatea unui nou unghi de abordare a moștenirii eminesciene, obligatoriu pluridisciplinară. Mai mult decît creația beletristică propriu-zisă, publicistica dovedește că, în stadiul actual al eminescologiei, este lipsit de perspectivă să mizezi numai pe literați.

Apoi, după cum o învederează primul ei volum, **Publicistica lui Eminescu** se profilează drept cea mai amănunțită biografie, cel puțin deocamdată, a jurnalisticii marelui romantic. Dincolo de orice opțiuni estetice, această operație de studiere a morfologiei operei, adeseori subestimată, premerge oricărei cercetări în profunzime a moștenirii unei mari personalități. Cu atît mai mult este necesară cînd e vorba de gazetărie, domeniu care angajează obligatoriu pe scriitor în contextul social, politic și cultural, în evenimente esențiale sau accidentale, în polemici necesare sau altercații inevitabile. La creatorii de mare anvergură, scrierile jurnalistice înregistrează mai fidel decît opera propriu-zis literară dialectica intimă a personalității și acele mișcări infinitezimale ale eului, absolut necesare lecturii pe verticală, care în textele de ficțiune nu sînt înscrise, sau apar doar mediat, de aceea greu sau imposibil de reconstituit.

Timpul Mihai Eminescu nu este răbdător cu cei care poartă azi răspunderea directă a posterității Poetului. Se apropie comemorarea unui veac de la moartea lui ; mai sînt doi ani și jumătate. În ianuarie, anul 2000, poporul român îl va sărbători la o sută cincizeci de ani de la naștere. Desigur, numeroși istorici și critici literari își pregătesc volume pentru proxima aniversare, ceea ce este întru totul necesar și lăudabil (iar cei mai tineri „croiesc la planuri" și pentru a doua). Continuatorii direcți ai lui G. Călinescu și Perpessicius nu și-au încheiat de spus cuvîntul. Generația mediană nu prea a convins, dar mai are timp (excepții, totuși, există). În cea tînără există energii și vocații certe, deja afirmate, o atmosferă propice, spirit de emulație. Muzeul Literaturii Române și-a asumat, în bună măsură, prerogativele unui Institut Eminescu. E nevoie, deci, ca forțele științifice amintite mai sus să se coroboreze, iar cercetarea să dobîndească un caracter sistematic ferm.

M. IORDACHE

ION PARANICI

Cei din grîne

Cei care știu, în fiecare seară,
Să-așeze pămîntul în viața
Copacilor ce înnoptează în mine,
Ei, tot cerul lunecînd gînditor
În strigătul ce azi mai poate
Pe nesfîrșirea unui vers s-ajungă,
Mă poartă-acum din nou
Cu fruntea în bătaia verii
Mai repede să prind secunda
În care palmele îmi plîng
Pe obrazul ultimului măr domnesc,
Mai iute să respir tăcerea
Ulcioarelor din setea unui deal.

Ei, bătrînii sfinți din grîne,
Rămași cu ochii mei s-aștepte
Ninsoarea Lunii peste nunți de aur,
Vor mai putea să-mi scape
Trupul din prea lungile plecări ?

Aici

Zidurile — neterminata viață
A acestui tîrziu poem
Din împăcarea secundei
Cu eterna conspirație
A inimii...

În rădăcina pietrelor
Locuiesc spada domnitorului
Și hotarele de cuvînt
Ale mersului meu
Prin statui ce trăiesc.

Îngenunchiați măcar o clipă
Bătaia sîngelui
Din numele vostru trecător
Și veți vedea
Cum fruntea-și înclină
Tăcerea pe ultimul gînd voievodal.

Destăinuire

Nu mi-s anii cea mai grea armură
Peste gîndul ars de drumuri neumblate
Și nici spaime vechi nu mi-s măsură
Pentru ochiul dus în valul ce se zbate.

Nu cobor decît să urc în zarea
Unui verb aprins pe fruntea de aramă,
Să mă rupă vînturi pe cînd marea
Mă va ști'necat în cea din urmă teamă.

Îmi aleargă poate prea nebune
Ploile de azi în rădăcini nervoase.
Cîți vor prinde iar să mă adune
De pe gura vorbei în rostiri tăioase ?

Înțeleptul arbore

De inimă a mai murit o casă,
Cineva a plîns în zările trupului meu
Sau poate a vorbit un fluier,
Voi vedea aceasta cînd tata
Va scutura umbrele de pe fața ogrăzii...

A fost ieri, pămîntul se-ntoarce în el
Ca într-un templu — al memoriei,
Satul e un arbore înțelept
În care timpul se-mbracă în zilele noastre.

Am întinerit, iată, cu încă o nuntă,
Astăzi bucuria s-a născut mai devreme
Și-i beată pe gura paharelor pline,
Peste noapte ne vom pierde-n livezi
Să ne bată în ținte de rouă tăcerea.

În nici o zi

În nici o zi, împăcat,
N-am trăit lîngă șerpi —
Aceste cărări pînditoare.
De-aceea cuvintele-mi umblă
Prin păsări și aer curat.
Și poate de-aceea atunci
Cînd în aripi răsar depărtări
Mă știu deslegat de putința
Umblării pe drumuri mioape...

Toate...

Drumurile — aceste sărbători ale pașilor —
Nu mai pot trăi fără caii
În coamele cărora mi-am uitat depărtările
Ce-așteaptă flămînde și-acum
Să cobor din metafora anilor tineri.

Fîntînile — aceste dimineți verticale —
Se îneacă în setea tîrziilor mele
Plecări prin cuvinte fricoase,
De parcă și azi mi-s datoare
Cu ultimul strigăt din pacea retinei
Tăiată în stelele grele de-adîncuri.

Pomii — aceste femei despletite —
Casele — trecerea pădurii în oameni...
Toate-s o mare ce umblă, ce bate
În sîngele meu pregătit să mă-ntoarcă
Din scurte visări peste ape eterne.

Iar vei crede...

Cînd ți-a dat în floare trupul,
M-ai învelit în cel dintîi văzduh.

De mai știi cum pacea nopții
Se rotea-n visînde geamuri,
Iar vei crede că pe-aproape
Pomii-aleargă-n jarul toamnei...

CRITICA IZVOARELOR*)

Nimeni dintre rebreanologii momentului (și nu sînt puțini !) nu e atît de implicat în destinul operei / exegezei ctitorului romanului nostru precum neobositul Niculae Gheran ; acum cînd ideea de ediție critică a prins chip prin contribuția sa filologico-detectivistică de toți prețuită (volumele 1—11 ale seriei de **Opere**, se știe, au apărut), **Tînărul Rebreanu**, o monografie solidă, o carte fundamentală — prin amploare și rigoare — pentru cele ce, inevitabil, vor urma (consacrate inepuizabilului subiect) vine să șteargă petele albe, erorile cu viață lungă strecurate în studiile anterioare, fardul memorialistic aplicat de unii cu hărnicie deformatoare, „citind" viața marelui ardelean prin lentila unor interese nu tocmai literare. O carte îndelung așteptată, acest prim volum — dus pînă „în pragul marilor creații" — este, înainte de orice, o științifică reconstituire bibliografică. Sub masca bonomiei omului Niculae Gheran (mărturisesc, surprinzătoare pentru mine, închipuindu-mi-l pe exeget glacial și distant) descoperim — iarăși — acribia cercetătorului ; lîngă pagina sobră, chiar aridă, scotocind depozitul epistolar, stăruind asupra episoadelor litigioase și momentelor obscure de pe traiectul unei vieți (devenită, ea însăși, scenariu romanesc), înflorește zîmbetul malițios, conservînd pigmentul ironic. Autorul dezvăluie meandrele unei vieți și năzuiește în paralel, sincronizîndu-se momentului cronologic „decupat", o exegeză a operei, ce e drept cu ecou surdinizat. Misiunea e mai mult decît ingrată. Niculae Gheran va curăța terenul, izvoriștii colportînd în timp amănunte picante, confecționînd o veritabilă — și prosperă — industrie istoriografică. Reconstituind printr-un efort titanic (profesionist) acest scenariu romanesc, autorul **Tînărului Rebreanu**, necrezînd pe nimeni pe cuvînt, purcede la studierea izvoarelor. Hiatusurile istoriografice nu-l inhibă, folclorul cafenelei literare nu-l influențează. Își propune o carte cinstită, rostind cu voce tare adevărul ; verificînd cu minuție toate depozițiile, filtrînd informațiile, ordonînd manuscrisele „uzinei Rebreanu" (o imensă moștenire !), detașîndu-se olimpian de războaiele de familie și înăbușitele adversități ce au obturat atîția ani chipul adevăratului Rebreanu, trecînd prin ciur contribuțiile memorialiștilor de toată mîna. Mucenicia lui Gheran obligă la respect, măcar ; acest alt Perpessicius, trudindu-și ochii, sacrificat pe altarul cauzei, s-a apropiat de miezul ei fierbinte și inatacabil : **documentul.** Vom găsi în acest prim volum prețioase excavații de context, informații privind rădăcina ardelenească (remarcabilă prezența epistolară a Mamei ca personaj !), ambianța literară, tatonările proaspătului bucureștean dornic de a evada într-un alt mediu, lepădîndu-se de „cultura străină" infiltrată în anii de formație. Corectivele devin bun al istoriei literare Niculae Gheran controlează — inatacabil și nesubstituibil — domeniul ; **via** Gheran va prezida toate eforturile viitoare încercuind opera rebreniană, storcîndu-i semnificațiile, firește fără putința epuizării. **Tînărul Rebreanu**, stivuind un imens material arhivistic, luminînd cotloanele unei existențe „cu înălțări și scăderi" — care a fascinat și continuă să atragă magnetic, îmbrățișînd patetic-„scientist" viața și opera unui mare om și a unui uriaș scriitor, pregătește terenul marilor sinteze, fiind — ea însăși — o astfel de sinteză. Trudind o viață pe manuscrisele rebreniene, Niculae Gheran ridică prin acest volum consacrat tinereții și prin cele ce vor continua investigația, un monument-reper și oferă o pildă, cununînd fericit competența și devoțiunea.

Pe această temelie vor crește exegezele viitoare. În rolul lui Toma necredinciosul fiind, Niculae Gheran rezolvă „necunoscutele" tînărului Rebreanu oferind soluții care respectă **spiritul faptelor**, neprocustizînd, glosînd cu umor, lăsînd citiorul să continue aventura lecturii în spațiul mental al ipotezelor. A spune despre această carte că ar fi o foarte serioasă contribuție e încă prea puțin.

Adrian Dinu RACHIERU

* **Niculae Gheran** : Tînărul Rebreanu, **Ed. Albatros, 1986.**

PROZĂ

*Urgență în cătunul Voia**)

Ciocăniturile puternice și insistente în ușa dispensarului îl treziră deodată dintr-un somn cleios, cu vise neclare. I se încîlceau în minte fapte înfricoșătoare, aceleași de cîteva luni încoace, de cînd intrase în hora adevăratei vieți. Nașteri neasistate, mortalitate infantilă prin neglijență, statistici greșite...

Omul ars de soare, între două vîrste, cu zbîrcituri prea timpurii brăzdate pe obrazul înroșit de alergat, bătu îndelung la ușa dispensarului. Sosise într-un suflet din cătunul Voia.

— Domnule doctor, veniți repede ! Nevastă-mea a născut al șaselea copil și nu poate da afară cămașa, abia îngăimă, vlăguit, disperat.

Aerul rece și umed, intrat o dată cu omul care cerea grabnic ajutorul medicului, îl făcu să-și revină din mahmureala somnului, Radu Bârsan caută să-și impună o înfățișare de calm și stăpînire de sine. Avea simțămîntul că spaima din vis trecuse hotarele sălașului ascuns al sufletului, se întruchipase și se îndrepta cu dușmănie împotriva lui, în viața cea mai adevărată.

Cerul cernea de cîteva zile o ploaie mohorîtă de toamnă tîrzie care-ți sfredelea mădularele.

— Șezi pe scaun și trage-ți sufletul pînă îmi iau cele trebuincioase !

Ieșit abia de trei ani de pe băncile facultății de medicină, Radu Bârsan nu avusese, încă, parte de cazuri grave la nașteri. Avea o felceră mamoș și cîteva paturi care funcționau ca o casă de nașteri. Cornelia Stănuț, felcera mamoș, rezolvase întotdeauna micile greutăți. Nu avusese mortalitate la nașteri. Radu se considera un om norocos. Nu-i plăcuse niciodată această specialitate, o considera neinteresantă, fără

(continuare în pag. III)

Aurel ORDEANU

* **Fragment din romanul** „Obsesia Golgotei".

DICȚIONAR (XXV)

57. BODEA, GEORGE (29.XI.1943, Moldovița — Suceava), poet, prozator. Școala generală în comuna Pojorîta (Suceava), cursuri medii la Liceul „Dragoș Vodă" din Cîmpulung-Moldovenesc (1957—1961),, studii superioare la Facultatea de Filologie din Iași (1961—1963). Profesor de limba și literatura română la Cîmpulung-Moldovenesc. Debut publicistic în 1959, în ziarul „Zori noi" din Suceava. A colaborat sporadic la „Viața studențească", „Iașul literar", „Cronica", „Luceafărul", „Convorbiri literare", „Tribuna", „Pagini bucovinene". Debutul în volum în „Antologia debutanților", în 1970, la Editura Junimea. Placheta de versuri, **Șansa** (Editura Junimea, 1981) prezintă un poet retoric. **Legendele Rarăului** (Editura Junimea, 1981), este un volum de proză adresat copiilor. **G. B.** prelucrează cu îndemînare, într-un limbaj accesibil, o serie de legende orale sau scrise (vezi Simeon Florea-Marian) care au circulat pînă nu demult în zona folclorică a Cîmpulungului-Moldovenesc (**Drumul lui Dragoș, Valea Bourului, Povestea Moldei, Stîlpul lui Vodă, Piatra Zimbrului** ș.a.). Volumul de poezii **Pămînt de Bucovina** (Editura Junimea, 1985), cuprinzînd trei cicluri prea puțin diferențiate între ele (**Pămînt de Bucovina, Plînsul cuvintelor, Îmbrățișată-n imn**) este expresia unui temperament echilibrat. Poezia lui **G. B.** ține de o nesfîrșită celebrare a existenței. Misterele vieții și ale lumii, deși prezente ca motive, nu reușesc să trezească emoția. Influențe ale culturii clasice și moderne (Horațiu, Garcia Lorca, Blaga), precum și ale versului popular sînt uneori prea evidente. O poezie frumoasă, lipsită de pulsul interior al vieții.

Referințe : Ulici, Laurențiu — în vol. **Prima verba**, vol. II, Editura Albatros, 1978 ; Piru, Al., — în vol. **Debuturi**, Editura Cartea românească, 1981 ; Iordache, Mihail — în „Pagini bucovinene", anul V, nr. 6 (54), 1986.

58. BRATU, FLORIN (16.VI.1931, Necșești — Teleorman), poet, publicist, om de cultură. Fiu al unor țărani de condiție modestă, dar cu sete de cunoaștere. Urmează cursurile școlii primare din Necșești, cursurile liceale (prin diferențe) la Roșiorii de Vede, pe care le absolvă în 1950. După această dată, student al Facultății de Filologie din Iasi. Lucrează la Arhivele Statului, filiala Suceava (august 1955 — iunie 1956), ziarul „Zori noi" (secretar literar, redactor, șef de secție culturală), șef de sector în domeniul culturii, la Comitetul Județean Suceava al Partidului Comunist Român Studii postuniversitare de filosofia culturii, la București, după care revine la Suceava, ca redactor șef al ziarului județean. Din 1972 lucrează în domeniul culturii. În 1978 susține examenul de doctorat la București, cu teza „Cultura populară în societatea românească contemporană", iar în 1979 obține titlul de doctor în filosofie.

Debutează în 1948, cu versuri în ziarul „Teleormanul liber", pentru ca apoi să colaboreze la „Iașul nou", „Iașul literar", „Convorbiri literare", „Cronica", „Luceafarul", „Familia", „Tribuna", Radioteleviziunea Română.

În 1983 publică la Editura Junimea din Iași, în colecția „Humanitas" volumul **Cultura populară sau virtuțile permanentei** (Contribuții asupra unor elemente ale universului de gîndire, creativitate și sensibilitate românească. Rațiuni și funcții integratoare în societatea contemporană).

Referințe : Tănase, Al. — in „România literară", nr. 33, 16 august 1984, p. 4 ; Sireteanu, Ion-Popescu — in „Convorbiri literare", nr. 4, aprilie 1984 ; Muntean, George — în vol. **Istoriografia literară romănească 1944—1984)**, Editura Minerva. București, 1984, p. 250 ; Bănățeanu, Tancred — in **Prolegomene la o teorie a esteticii artei populare**, Editura Minerva, col. „Universitas", București, 1985, p. 316 ; Cârlan, Nicolae — în „Anuarul Muzeului Județean" (Suceava), XI—XII, 1984—1985, p. 423—424.

59. HORODNIC, MIHAI (25.VII.1907 — 4.IX.1926, Bilca — Suceava), poet. Fiul unor țărani din comuna Bilca. Urmează șapte clase de liceu la Liceul „Eudoxiu Hurmuzachi" din Rădăuți.

Debutează în 1923, în revista liceului „Mugur" (mai tîrziu „Muguri"), editată (cu intermitențe) de elevii acestei școli pină în 1977. Între 1925—1926. **M. H.** este redactorul principal al revistei, la care lucrează cu pasiune, alături de cîțiva colegi fascinati de poezie și cultură (Iulian Vesper, Vasile Posteucă, Ion Negură) și avînd sprijinul unor dascăli devotați și generoși, precum Emanuil Isopescu, director al liceului, și Ilie Visan, profesor de română. În cenaclul constituit pe lingă revistă erau citite lucrările elevilor pasionați de literatură și animați de idealurile naționale.

Mihai Horodnic pare să fi fost un talent de excepție, o structură energică, clocotitoare, fascinindu-i pe colegi și profesori. Sfîrșitul absurd (s-a înecat în rîul Sucevița, într-una din ultimele zile ale vacanței mari) avea să marcheze profund generația tinerilor scriitori rădăuțeni.

A publicat, în paginile revistei „Muguri", poezii, schițe, nuvele (uneori semnînd cu pseudonimele **T. Dragoș, Narcisse, Radu Octav**) O antologie a lucrărilor publicate in revistă a fost alcătuită de Ion Negură (prefața de Vasile Posteucă) și publicată la Cernăuți, în 1936. **Haiducii** — piesă în trei tablouri a apărut tot postum, la Editura Bucovina, I. E. Torouțiu, București, 1937.

Referințe : Vesper, Iulian — în „Orion", an I, nr. 6, din 15 iulie, 1933 și în „Galsul Bucovinei" din 19 august, 1936 ; Streinul, Mircea — în **Poeții tineri bucovineni**, Editura Pentru Cultură și Artă, București, 1936 ; Negură, Ion — în „Revista Bucovinei", nr. 10, 1943.

Octavian NESTOR

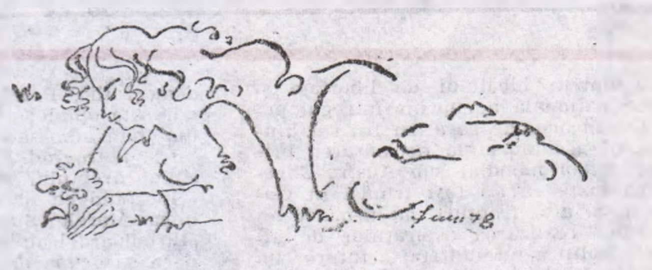
RECENZIE

GEORGE DRUMUR :

Neodihna cuvintelor

Bucovinean de stirpe, G. Drumur învăluie cititorul și printr-această a cincea carte de versuri, cu trîmbele calde ale unor domestice ceremonii rostite ca niște orații, nepretențios, cu o așezare de vorbă și tilc de-o rafinată cumințenie. Patriarhalitatea geografiilor „evocate" pare a nu se tulbura de nici o sofisticare modernă, pe albia nostalgiilor poetului satul păstrează însemnele nealterate ale primordialității Tonalitatea elegiacă a textelor curge „prin filtre de-azur", întîrzie în spații solare optimiste sub proteguirile luminii (blagiene) căzind „pe umeri de lungi curcubeie". Pecețile senectuții își revelează „inscripțiile" într-o stoică împăcare cu sine, poetul traversează un „anotimp revărsat peste lucruri", un teritoriu bucolic impresionist, veghindu-și cuvintele „ascunse-n cuvinte"... Remarcat de Călinescu în anii primelor iviri lirice, G. Drumur se relevă ca un autor fidel structurilor clasice, îndrăgostit de puritatea naturală, cu o aleasă vocație a simplității. Poemele dintr-această mică „antologie", după o plăcută lectură, vor intări încă o dată sintagma că Poetul este o mașină de așchiat cristale...

Constantin HREHOR

DEBUT

Pe țărm

Au rămas
o mulțime de clipe
pe țărmul mării aceleia
atunci...
Abia foarte tîrziu
mi-am dat seama
că de fapt
n-a fost decît
nisipul...
Și eu,
albastră,
continuă rostogolire
către larg

Dida MALCINSCHI

Marină

S-a prăbușit din înalt
Pasărea rănită,
Sfîșiindu-se
De umbra stîncilor.
Doar marea
S-a aplecat s-o culeagă !

Ecou

Mi-e sufletul plin ca o fîntînă
Dacă ai arunca un cuvînt
Ecoul ți-ar răspunde
cu inima mea.

Ana Maria TEODORESCU

Urgență în cătunul Voia

(urmare din pag. II)

orizont. În facultate preferase medicina internă, mult mai pasionantă, cu probleme subtile de diagnostic. Stagiile practice la nașteri fuseseră mai mult teoretice, un soi de „exerciții spirituale" la patul bolnavelor, mult după ce trecuse intervenția chirurgicală sau urgența. Nu-și mai amintea aproape nimic despre tulburările de eliminare a placentei.

Se furișă ca un vinovat surprins asupra nelegiuirii spre așa-zisul său birou de la etajul clădirii. Era o încăpere mică în care se aflau un pat și un raft cu cărți. Erau cărți studențești și cîteva romane. Le cărase în vîrful muntelui pentru a-i ține tovărășie în clipele de singurătate. Le ținea și pentru a-și verifica și completa cunoștințele. Spera că prezența lor să-l oblige la continuarea instruirii.

Lampa de petrol îi pîlpîia în mînă, aruncînd umbre și lumini deformate pe cărțile surprinse în dezordine. În aerul rece al nopții de toamnă cărțile păreau neprimitoare, străine, neprietenoase. Nu găsea cursul care trata despre intervențiile la nașteri... I-ar fi adus salvarea... Radu simți o sudoare rece năpădindu-i spinarea. Se scurgeau clipe prețioase pentru viața bolnavei. Găsi, în fine, o carte de urgențe... Parcursese cu repeziciune și disperare cele cîteva însemnări privitoare la măsurile obligatorii în cazurile de retenție a placentei. I se păreau îngrozitor de sumare și.. doamne ! atît de abstracte ! Cîteva informații practice, de care se agăță, îl făcură să tragă aer în piept, adînc și liniștitor.

Pășea, deja, în urma țăranului care-i lumina calea cu ajutorul unui lămpaș înnegrit... Își simți încheieturile încleștate de umezeala și răcoarea nopții... Îi era ușor greață și frică. Răzbătînd neguroasa noapte și răscoala măruntaielor, se opintea însă în străfundurile sale curajul, i se aduna ființa. Omul începu să vorbească :

— Cine știe dacă o mai găsim în viață. A pierdut atîta sînge. Moașa noastră din vecini a forfecat-o cu mîinile și s-a suit și cu genunchii pe pîntecul ei, doar doar va da afară învelișul copilului. Nu am pătimit cu nici unul dintre copii atîta cazna la naștere. Săraca de ea cît a fost de muncită tot timpul cît a purtat copilul acesta în pîntec. Nu-i ușor să duci în spate o casă cu cinci prunci ; al mai mare are numai zece ani.

— Moașa de la dispensar nu a fost să-ți vadă nevasta în timpul cît a fost grea cu ultimul copil ?

—Drept să vă spun, domnule doctor, nevastă-mea se ascundea cînd moașa din Baia trecea prin sat. Ce ar fi zis baba Leana dacă intra la noi ? Stă în vecini și-ar fi zărit-o. Cine știe cu ce am păcătuit de ne-a bătut Dumnezeu !

Spusele țăranului, dar mai ales încercările neomenești de eliminare a placentei îl îngroziră pe Radu. Starea bolnavei părea să fie mai gravă și mai complicată decît își închipuia la început. Frămîntă cu deznădejde noroiul vîrtos sub ploaia cernută de smoala nopții. Drumul desfundat de ploi îi absorbea pașii. Îi înghițea dîndu-i senzația că înaintează cu încetineala melcului. Timpul se scurgea cu iuțeala zănatecă a gîndului.

Primele luminițe, apărute la o distanță pe care n-o putea judeca, prevesteau apropierea cătunului, așezat pe o vale îngustă, cu multe ridicături și gropi, a rîului Voia. Văzu luminile aninate în întunericul de iad și se simți ca în apropierea cîmpului de bătălie. Va trebui să țină piept morții. Fără cunoștințe multe, cu mijloace prea simple. Fu din nou copleșit de îngrijorare și numai prezența țăranului care îl însoțea îl făcu să-și păstreze calmul și atitudinea corespunzătoare de medic.

Ajunși în centrul cătunului Voia, începură să urce o colină rîpoasă și piezișă pentru a scurta drumul spre mica și sărăcăcioasa casă. Tulburat la culme de apropierea ceasului hotăritor. Radu nu mai luă seama la urcușul alunecos al colinei spălate de apă. Alunecă de cîteva ori și se făcu una cu noroiul lipicios. Timpul deveni și mai prețios acum cînd mai aveau numai cîțiva zeci de metri pînă acolo.

Țăranul se grăbi să urce pe prispa înaltă pentru a deschide ușa singurei încăperi de locuit. Liniștea din casa slab luminată îl îngrozi pe medic... Copiii, care dormeau doborîți de oboseală, fură deodată treziți de cei doi oameni, ce năvăliră înăuntru...

Uluirea lui Radu Bârsan, în momentul intrării în camera slab luminată de lampa de petrol, fu cumplită și îl asvîrli în cea mai crîncenă deznădejde. Nu-și putea crede ochilor... Căută cu înfrigurare în patul răvășit pe femeia care abia născuse... Coborînd privirea spre inima încăperii, încremeni văzînd ce se petrece pe vatra dripită cu lut...

Femeia galbenă ca ceara și toropită, îmbrăcată în straie obișnuite dar murdare, zăcea într-o rînă. Aproape de corpul ei pe care îl crezu neînsuflețit, descoperi un ghemotoc albăstrui...

Cu ce să încep ? Să salvez mai întîi mama, sau copilul ? Cine putea pricepe iuțeala gîndurilor ce se ciocneau parcă cu zgomot în mintea hărțuită de nesiguranță ? **În ce încurcătură fără ieșire am intrat ?**

Redeșteptat din amorțeala nehotăririi, porunci apăsat uneia dintre vecinele care pîndeau la ușa deschisă să scoată afară copiii. Încordat și înspăimîntat, dar cu iuțeală rivnită de orice confrate cu practică îndelungată, legă și tăie cu hotărîre buricul care mai unea fără rost trupul mamei de al copilului. Legă cu grijă capătul tăiat... ceru bărbatului bolnavei, care păstra o mare stăpînire de sine, să curețe singura masă din încăpere... Așternu o pînză aspră, dar curată. Așezară pe ea femeia vlăguită...

De cînd plecase de la dispensar, pentru prima oară se simți sfîrșit de puteri. Obosit, parcă îmbătrînise cu zece ani în cîteva ore. Simți deodată furia omului neputincios. Căuta scuze și justificări pentru neputința de a lua o hotărîre fermă. Insuficiența pregătirii practice din timpul facultății, izolarea în vîrful muntelui, rezolvarea de cazuri grave în locuri îndepărtate de centrele medicale specializate...

— Vă rog, domnule doctor, să faceți tot ce puteți, să salvați viața mamei copiilor mei, se auzi vocea caldă, rugătoare, plină de omenie și respect a bărbatului. Simți în glasul omului o neclintită încredere față de iscusință și meșteșug, față de acela care a învățat ani de zile îndeletnicirea de a vindeca bolnavi. Se întrebă dacă nu cumva țăranul citise șovăiala din sufletul său și voia să-l îmbărbăteze.

— Am venit așa de tîrziu să vă aduc la căpătîiul ei. Dar să știți, femeia mea îi tare. Cu tot sîngele pierdut, femeia mea are multă putere in ea.

Spusele pline de înțelegere îl făcură să-și revină din buimăceală. Se miră cum aceste vorbe plecate din inimă îi reamintiră legi simple de conduită medicală.

Cu o asprime care sperie pe țăran, Radu Bârsan ceru apă caldă și săpun. Se spălă bine de cîteva ori și își dădu mîinile din plin cu tinctură de iod și apoi cu alcool. Nu avea nici măcar mănuși de cauciuc... Condamnă, o dată mai mult, în sinea lui, dotarea insuficientă a dispensarelor rurale. Timpul se scurgea cu repeziciune. Lui Radu i se păru o veșnicie de cînd începuse să dezlipească placenta... Nu mai avea timp să se gîndească la nenumăratele pericole care ar putea zădărnici strădania disperată.. Reuși, crispat dar, cu răbdare și blîndețe, să dezlipească o mare parte a placentei...

Femeia suferindă nu mai vădea nici cel puțin durere... Înțepenirea trupului și pălirea ca de ceară a obrajilor dădeau la iveală parcă răceala unei morți apropiate... Numai bătăile inimii mai făceau dovada că viața nu se scursese din ea. Medicul se străduia să nu se lase doborît de oboseală și de frica de neizbîndă. Aspectul dezgustător al femeii sîngerînde, care își trăia poate ultimele clipe ale vieții, îi dădu senzația de leșin...

Se miră iarăși de neclintita tărie a țăranului... Vlăguit, ținînd nemișcate picioarele nevestei sale, urmărea cu încordare fiecare picătură de sînge care se scurgea din pîntecul femeii Era cu privirea ațintită la mișcările tînărului medic, alb ca varul. În privirea lui se putea citi însă o încredere tăcută, molipsitoare. Încordarea plutea în aerul înăbușitor al încăperii. Suflul prevestitor al morții adia rece și nemilos. Radu Bârsan simțea că i se sparg tîmplele, că se va petrece neprevăzutul, că nu mai suportă tensiunea...

Un val de sînge țîșni pe lîngă mîna medicului, împroșcîndu-i cămașa suflecată și pantalonul plin de noroi. Această scurgere neașteptată din trupul firav al femeii părea să zădărnicească toate încercările de salvare și să curme firul vieții suferindei, prea mult subțiat de întîmplări neprevăzute. Trupul neputincios al bolnavei fu scuturat ca de friguri... Iuțeala bătăilor inimii nu mai putu fi măsurată de mîna tot atît de rece a medicului... Încrîncenarea luptei, fără potrivă, cu moartea, era cumplită...

În clinica fostului său profesor Pompiliu Vlad această urgență ar fi reunit o întreagă echipă de prestigiu. Desigur condusă de un „cap încoronat" și asistată de o reanimare de cea mai bună calitate... Ia asemenea împrejurări, **o nereușită ar fi fost justificată și parafată** de autorități îndelung încercate... **Dar eu, Radu Bârsan,** îi trecu fulgerător prin minte, **ce aș putea aduce în sprijinul meu ? Eforturi disperate... dar, neindestulătoare... susținute de o pregătire netemeinică...** Îl tortura cumsecădenia țăranului încercat de soartă, care era martor la strădaniile sale de a-i salva femeia, fără să-i cunoască adevărata pricepere.

Scoțînd rămășițele sîngerînde ale placentei avea senzația că smulge și ultimul grăunte de viață din trupul femeii nemișcate. Deodată mîna lui stîngă simți strîngerea ca de piatră a uterului, o dată cu o svîcnire a întregului trup... Un oftat de ușurare țîșni din pieptul contractat al medicului, ca un însemn al începutului de bine. O căldură binefăcătoare îi cuprinse corpul încremenit. Nu mai simți oboseala istovitoare. Spaima neputinței îl părăsi... Cu ochii înlăcrămați se uită ca un copil fericit la tatăl înțepenit cu mîinile pe genunchii soției sale... Era mulțumit că nu dăduse bir cu fugiții. Învinsese disperarea și singurătatea încrîncenării cu moartea neiertătoare.

Topi în apă fierbinte zahăr și-i dădu femeii să bea cu lingura, pentru a-i înfrînge sfîrșeala trupului. Așeză sticla cu apă caldă pe lîngă mîinile și picioarele înghețate. Acoperi cu haine calde trupul ușor tremurînd și căută cu grijă bătăile inimii. Veghe ca femeia să nu adoarmă pînă cînd sosi felcera... Fusese înștiințată de plecarea tînărului medic la urgența din cătunul pierdut între munți...

Într-un tîrziu Radu Bârsan se întoarse singur spre Baia și drumul îi ajută să-și adune gîndurile... Își aduse aminte că e într-o noapte de toamnă a anului 1954 și că e încă tînăr... Ieșise învingător din această confruntare cu suferința și adversitățile. Se simțea nu atît istovit trupește, cît răvășit sufletește, hărțuit de veșnica nesiguranță a meseriei, ca medic de țară... Cine mai avea timp sa se îngrijească și să susțină însuflețirea sau șovăiala medicilor de țară ? Încercă să-și ia în stăpînire propria-i gîndire, să înțeleagă uriașa putere care l-a făcut să se regăsească și să se înfrîngă pe sine, între cunoaștere și necunoaștere, între frica învinsă și curajul responsabil.

Trase puternic aer în piept privind îndrăzneț la cerul mohorît care nu contenea cu ploaia...

WALT WHITMAN (S.U.A.)

Iată acest compost ! uită-te bine !
Poate că odată orice firimitură făcea parte
din întregul năzdrăvan — ia aminte !
Iarba primăverii caută pășunile,
Fasolea izbucnește în săpătura grădinii,
Lancea suplă a cepei pătrunde adînc în sus,
Mugurii mărului se-adună pe ramuri,
Renaște griul mai întîi un chip palid sosind din locul lui,
Verdele se trezește peste sălcii și aguzi,
Strigătul păsăroiului dimineața și seara în vreme ce
păsăroaica stă mîndră pe cuibar,
Puii caută aerul, sparg ouăle clocite,
Coboară animale nou născute, vițelușul se dezlipește
de mama vacă și mînzocul de mama iapă,
Cu credință frunzele grele ale cartofului
se ivesc pe costișă,
Hujanul se ridică și el gălbui pe deal, floarea de liliac
străjuie în curte lîngă poartă,
Buna vestire a verii este netulburată și disprețuiește
tot ceea ce vrea să piară.

Ce transformări !
Că vîntul nicicînd vreo boală nu aduce,
Că nu-i nici o-nșelăciune, această apă-verde,
transparentă, a mării s-a-ndrăgostit de mine,
Fără îndoială îmi va mîngîia trupul gol
cu toate palmele ei,
Că nu mă va amenința cu o febră adunată în adîncuri,
Că totul este clar pentru totdeauna,
Că apa rece din fîntînă este atît de gustoasă,
Și căpșunile sunt atît de plăcute și zemoase,
Că fructele din livada cu meri și din livada cu portocali,
că pepenii, strugurii, piersicile, prunele,
toate mi s-or dărui,
Că atunci cînd mă voi culca în iarbă
voi fi departe de orice rău,
Deși poate orice fir de iarbă poartă cu sine
și ceva ce odinioară a fost un rău.

Acum sunt cuprins de Pămînt, este liniște și pace,
Se nasc lucruri plăcute, ferite de astfel de ispite,
Revin curate și nevătămate pe oiștea lui, într-o succesiune
repetabilă de corpuri în dispariție,
Purifică vîntul tare de orice duhoare,
Reînnoiește perspectiva clară a recoltelor anuale,
dornice și-mărețe,
Dă omului o materie divină și în cele din urmă
acceptă orice pornire de la el.

Din *Fire de iarbă*,
În românește de Horațiu STAMATIN

VOLUNTARI BUCOVINENI ÎN LUPTA PENTRU UNIRE

Îndeplinirea idealului de libertate și unitate națională a cuprins întregul popor român oriunde se aflau fiii săi. Bucovinenii găsindu-se la declanșarea primului război mondial sub Austro-Ungaria, cu toate că au fost trimiși în Galiția și pe alte fronturi, au urmărit tot mai mult realizarea aspirațiilor de alcătuire politică într-un stat a tuturor teritoriilor locuite de români. Mii și mii de transilvăneni și bucovineni au trecut Carpații pentru a intra în armata română, înșirîndu-se, din 1916, alături de ea, pentru cucerirea independenței.

Refugiații și prizonierii au hotărît să-și potrivească uniformele după sufletul lor. Din prizonierii căzuți în Rusia, încă în a doua jumătate a anului 1916 s-au constituit primele unități de voluntari. În ianuarie 1917 guvernul român a trimis pe colonelul C. G. Pietran, în Rusia, la Darnița, pentru a lua legătura cu românii ardeleni și bucovineni. Pentru recrutare s-au alcătuit șase comisii în care intrau cîte un ofițer român, un refugiat din Transilvania sau Bucovina și încă o persoană care știa limba rusă. Spre exemplu, în comisia a II-a a intrat bucovineanul Voicu Nițescu.

Voluntarii de la Darnița au semnat la data de 5 mai 1917, în numele celor 13 000 de prizonieri, un manifest prin care declarau : „Noi, corpul voluntarilor armatei române, ofițeri, subofițeri, de naționalitate română, de pe teritoriul monarhiei austro-ungare, foști prizonieri în Rusia, cu jertfa vieții noastre sîntem gata să intrăm în luptă pentru împlinirea idealului nostru de a uni tot teritoriul românesc din monarhia austro-ungară în una și nedespărțită Românie liberă și independentă".

Hotărîrea lor o motivează astfel : „noi, cari în limbă, în cultură, în structură socială și în întreaga noastră ființă formăm un trup unic și nedespărțit cu toate celelalte părți constituite ale națiunii române, cerem cu voința nestrămutată încorporarea noastră la România liberă, pentru a forma împreună cu ea un singur stat național român, pe care îl vom zidi pe bazele celei mai înaintate democrații". Proclamația-manifest a fost adresată opiniei publice internaționale și înaintată ambasadorilor puterilor Antantei la Petrograd. Ea se întemeia pe principiul dreptului de autodeterminare.

Începînd cu data de 14 iunie 1917, pe lîngă Marele Stat Major a funcționat „Biroul ardelean-bucovinean" cu menirea de a se ocupa de toți românii voluntari și de prizonieri. După cîtva vreme, în locul biroului s-a înființat „Serviciul cultural al voluntarilor ardeleni și bucovineni", cu îndatorirea de a înrola ca voluntari pe românii din provinciile subjugate, aflați în țările aliate ca prizonieri sau refugiați. În 20 iulie 1917, Sever Bocu, Ghiță Pop, Iosif Șchiopul, foștii redactori ai gazetei „Tribuna" de la Arad, împreună cu bucovineanul Filaret Boboș au scos publicația „România Mare. Foaia voluntarilor români din Austro-Ungaria". Prin cele 23 de numere redactate și difuzate cu destulă greutate, au transmis apeluri către prizonieri, știri din România, situația voluntarilor, aspecte ale declinului imperiului austro-ungar. Foiletonul literar-cultural era semnat de M. Sadoveanu, M. Bocu, I. Modreanu.

Mii și mii de voluntari români s-au îndreptat spre România pentru a se înrola în armata română, mulți dintre ei au participat la bătăliile eroice de la Mărăști și Mărășești, sfințind cu sîngele lor cauza eliberării și unității românilor.

După ocuparea Ucrainei de către armatele germano-austro-ungare drumul voluntarilor spre patrie a fost tăiat. Unii refugiați sau prizonieri români au luat drumul lung al Siberiei, alcătuind la Celiabinsk, în 3 august 1918, Comitetul național român, avînd ca președinte pe bucovineanul Voicu Nițescu.

La 29 octombrie 1918 adunarea garnizoanei Corpului voluntarilor români a redactat și difuzat, drept răspuns la manifestul împăratului Carol, o declarație prin care se spuneau categoric : „declarăm și proclamăm toate provinciile românești, Transilvania, Banatul, Crișana, Maramureșul și Bucovina din monarhia austro-ungară desfăcute de către această împărăție...". În numele voluntarilor Voicu Nițescu a trimis o telegramă președintelui Wilson, al S.U.A., proclamînd desfacerea pămînturilor românești din Austro-Ungaria și alipirea lor la România.

Tot la Celiabinsk a apărut în 1918 „Gazeta Transilvaniei și a Bucovinei" sub redacția aceluiași Voicu Nițescu, asistat de redactorul Victor Braniște. Publicația a militat pentru întărirea conștiinței naționale a voluntarilor.

Prizonierii români aflați la Moscova au tipărit „Foaia țăranului", urmărind să asocieze idealul de eliberare națională de cel al eliberării sociale.

Cauza unirii a fost propagată și în Franța, Italia, S.U.A., Anglia, precum și în alte state ale lumii de numeroși soli ai poporului român. Ea a fost încununată de succes. La 15/28 noiembrie Congresul general al populației din Bucovina a hotărît unirea cu România, iar la 1 decembrie 1918 Adunarea Națională de la Alba-Iulia a luat aceeași decizie cu privire la Transilvania.

Marea unire din 1918, la care au contribuit și voluntarii bucovineni, a fost o încununare a aspirațiilor de veacuri, o operă a întregului popor român.

Nicolae STEIU

Cadran

„Limba noastră-i o comoară"

Să reținem mai întîi această reușită schiță de portret : „Robust, brunet, cu părul neorînduit căzuindu-i mereu pe frunte, cu voce puțin pițigăiată dar fără a avea cantabilitatea declamatorie pe care i-o știm din conferințele de după 1950, G. Călinescu intra grăbit în clasă, așeza catalogul pe catedră fără a-l deschide decît arareori... Ne cucerise atît de mult acest tînăr profesor (avea atunci 30 de ani), disprețuitor al tuturor dogmelor dăscălești, încît îi așteptam nerăbdător sosirea... pentru ca tot ceea ce spunea era mereu imprevizibil, fascinant și uluitor de instructiv". Creionările aparțin lui Gheorghe Rădulescu, fost elev al reputatului cărturar, și ele relevă, o dată în plus, calitățile strălucite de pedagog ale lui G. Călinescu. De-a lungul unui an școlar, ni se spune, el a vorbit doar despre o singură poezie : „Melancolie", de Mihai Eminescu. „Atunci am perceput și mai tîrziu am priceput că, de fapt, ceea ce ne prezenta profesorul nostru era un curs pe care l-aș numi introducere în poezie, pretextul fiind acea poemă eminesciană". Dar o asemenea incursiune purtînd girul unei personalități de excepție, incursiune ce părea semnul manifest al capriciului, se voia o investiție culturală pe termen lung. Premisă confirmată ulterior : „Mărturisesc recunoscător, poate zice azi fostul elev, că gustul pentru poezie, imboldul niciodată stins pentru lectura versului autentic le datoresc marelui meu profesor. De atunci știu că nu există poezie dificilă, ci numai trepte ale inițierii în înțelegerea ei". Nu e vorba aici desigur de ocazionale confesiuni menite să sporească paginile de memorialistică dedicate autorului celebrei „Istorii a literaturii române...". Pasajele au fost preluate dintr-un eseu găzduit de curind de „România literară" și intitulat simplu „Profesorii mei de limba și literatura română". Gh. Rădulescu își amintește cu emoție de cîțiva dintre profesorii săi, între care și Vladimir Streinu, și a face spre a sublinia noblețea misiunii cu care au fost investiți dintotdeauna respectivii educatori : „De la ei, marii, neuitații mei profesori, am învățat nu numai adevărul despre limba și etnogeneza poporului nostru, dar și datoria de a le iubi și prețui". Într-adevăr, ce-și poate dori mai mult un adevărat dascăl decît asemenea frumoase cuvinte ? Despre răspunderea profesorilor de limbă și literatură română în cultivarea respectului față de valorile spirituale, față de felul în care sînt utilizate normele scrierii și vorbirii corecte se cunosc suficiente lucruri. Și nu vom insista. Articolul de la care am plecat punctează, dealtfel, cu pertinență datele problemei. Îmbucurător rămîne faptul că revistele noastre se dovedesc a fi preocupate de această chestiune. (Reamintim și ampla anchetă apărută în SLAST sub genericul „Cum apărăm puritatea limbii vorbite"). Există în unele publicații rubrici permanente consacrate fenomenelor actuale de limbă. Și e bine să fie așa, pentru că limba română reprezintă o zestre națională pe care trebuie s-o apărăm cu sfințenie, ferind-o de orice încercare de ciuntire, falsificare, deteriorare. Se impune însă o extindere a acestor inițiative care nu pot pierde din vedere deziderațul formativ, respectul, prețuirea limbii rămînînd o permanentă și aleasă datorie. „Pentru că limba și cultura, cum afirmă și Gh. Rădulescu în intervenția sa de o distinsă autoritate intelectuală, ne definesc și ne legitimează ca popor în conștiința umanității".

Ioanid DELEANU

Dimineți la Broșteni

(urmare din pag. I)

nostru, al geologilor". Lui Ștefan Hîrșu îi stă bine această „modestie" și, într-un fel, aveam să-i dau dreptate. Grupul de geologi din munții Broștenilor poartă desigur o mare răspundere în identificarea noilor filoane, și de perspicacitatea și competența fiecăruia depind întîrzierea sau grăbirea evidențierii acestora. „În prezent mergem pe cercetarea de adîncime. Datele pe care le avem confirmă prognozele inițiale". Îl ascult și încerc să mi-i imaginez pe acești îndrăzneți (și orgolioși) detectori de „ecuații nerezolvate" nu hălăduind pe coline însorite într-o postură nostalgic-visătoare, ci „bătînd terenul", controlînd execuția cutărei galerii, urmărind cu rigoare înaintarea sapelor de forare sau întîrziind deasupra eșantioanelor extrase pentru determinările de laborator. Acțiunile sînt precise, bazate pe nenumărate ore de elaborare la capătul cărora se află, trebuie să se afle, efectul economic. „Nu ne putem permite să mizăm doar pe ipoteze. Orice program se fundamentează pe cerințe exacte. Producția are nevoie de resurse palpabile. De-aceea documentațiile se completează, se amplifică pe parcurs în concordanță cu realitatea de șantier". „Riscul este exclus ?". „Nereușitele în cazul de față sînt minime. De ce ? Pentru că noi continuăm valorificarea flancurilor intrate în exploatare. Deci știm ce căutăm, nu facem prospectare de dragul prospectării".

La Broșteni oamenii au ceva din solemnitatea și măreția munților. Ei știu că munca lor nu e o muncă oarecare, că ea trebuie făcută temeinic, cu dăruire și pricepere. Mineritul și tot ceea ce implică scoaterea la suprafață a valorilor descoperite nu mai reprezintă pe valea Bistriței o noutate. Mulți, foarte mulți dintre băștinașii, care mai ieri urmăreau „de la distanță" freamătul produs de necunoscuții „descălicători", au devenit între timp ortaci de primă mînă. Liceul din centrul de comună s-a și profilat pe noile meserii. Ceea ce nu înseamnă că ocupațiile tradiționale au dispărut. Dar la Broșteni se scrie o nouă istorie, o istorie ce are prospețimea și vitalitatea diminețiilor de fiecare zi.

CONSEMNĂRI

• Cărturarul I. G. Sbiera

Activitatea culturală și publicistică a lui I. G. Sbiera (născut la Horodnicul de jos, Rădăuți) este grupată în două perioade, aceea a anilor de tinerețe (1860—1875) și cea a anilor de profesor universitar (1875—1906), fiind efectul „sui generis" al influențelor ideologice și culturale pașoptiste din Transilvania și Moldova, prin filiera Aron Pumnul și frații Hurmuzachi. Preocupările sale din prima etapă a existenței, legate de aspectele ortografiei și limbii literare, vădesc opinii, în genere judicioase, exprimate cu simț critic privind acceptarea scrierii după principiul fonetic combinat cu cel etimologic.

Cea mai însemnată parte a operelor lui Sbiera o constituie însă scrierile de istorie literară și culegerile de folclor. „Mișcări culturale și literare la Românii din stînga Dunării în răstimpul de la 1504—1714" (publicată în 1897), cuprinde părți din cursul-manuscris asupra istoriei limbii și literaturii românești. Dintre operele cu caracter monografic, notabile sînt „Gr. Ureche. Contribuiri pentru o biografie a lui", 1884, reprezentînd o istorie a literaturii române de la începuturi pînă la jumătatea secolului al XIX-lea, ediția „Codicele Voronețean" cu un Vocabulariu și Studiu asupra lui, 1885, și scrierile lui M. Costin (în Miron Costin op. complete, ediție de V. A. Urechea, tom. I., 1886). Ambele sinteze sînt prelucrarea cursului de limbă și literatură română predat la liceu și la universitate, în anii 1861—1871 și 1875—1906, despre istoria social-politică și cultural-literară a românilor de la origini pînă în 1714.

Erudiția cărturarului bucovinean în interesul pentru opiniile străine și autohtone despre originea poporului și a limbii române sînt probate de o bogată bibliografie. Ca istoric literar, I. G. Sbiera nu limitează conceptul de literatură doar la beletristică, interpretînd pozitiv literatura poetică conform concepției științifice a lui Kant—Maiorescu. Conceptul de literatură română cuprinde și operele scrise în limbi străine ale unor autori români, îndeosebi ale celor din epoca veche, iar literatura națională semnifică în esență tot ce denumește literatura artistică (frumoasă), beletristică sau poetică (creativă). Terenul literaturii frumoase nu e decît o realitate idealizată și nu aceea din viața cotidiană.

O prezentare de istorie a literaturii române vechi, cea mai viguroasă sinteză pînă la exegezele lui N. Iorga, „Mișcări culturale și literare", impresionează pînă astăzi, prin diversitatea, ingeniozitatea informațiilor pline de adevăr puse în slujba afirmării scrisului românesc.

Dobîndind aprecieri elogioase prin obiectivitatea judecăților, profunzimea documentării, cunoașterea directă a izvoarelor, claritatea unor capitole obscure din trecutul nostru cultural, nelipsite de prezența unor opinii eronate din „Istoria literaturii române vechi", numele lui I. G. Sbiera s-a consacrat ca filolog și istoric literar prin editarea unuia dintre primele monumente de limbă veche românească, „Codicele Voronețean".

Prelegerile lui A. Pumnul din anii lui Sbiera de gimnazist îi vor facilita înțelegerea profundă a creației populare din Bucovia. Încă din anul 1858, studentul Sbiera considera foclorul o comoară a științelor. Preocupările sale de culegător de folclor se continuă și în cea de a doua etapă a activității, cînd profesorul va include producțiile populare în conceptul de literatură. Activitatea de folclorist a lui I. G. Sbiera se situează în epoca romantică a folcloristicii românești, marcată de gloria poetică a lui Vasile Alecsandri. Specifice celor mai realizate basme, povești, snoave din colecția sa, sînt desfășurarea dinamică a scenelor, hazului popular dublat de neprevăzutul situațiilor.

Diversificată ca aspecte și tendințe, opera culturală și literară a lui I. G. Sbiera cuprinde articole, studii, conferințe, dări de seamă aflate în revistele vremii : („Foaia Societății", „Almanahul Societății", „Familia", „Vatra", „România Jună" din Viena, „Arhiva" din Iași, „Gazeta Bucovinei", „Patria", „Junimea literară" etc. Există peste 30 de lucrări care se adaugă la cele menționate, apărute în volume.

Petre HERȚANU

• O „Săptămînă a Bibliotecii"

Viața culturală a Sucevei a fost marcată în luna decembrie de o „Săptămînă a Bibliotecii Județene", manifestare aflată la prima ediție și care a inclus o bogată paletă de acțiuni specifice : o expoziție de cărți rare, o expoziție retrospectivă de carte dedicată scriitorilor Nicolae Labiș, George Sidorovici și Dragoș Vicol, o sesiune de comunicări privind valorificarea patrimoniului spiritual local, șezători literare, evocări, seri de audiții „Din fonoteca de aur", lansări de noi cărți etc. În același cadru, la Tipografia Suceava, cu ocazia Zilei tipografilor, a avut loc o întîlnire cu poeții Ion Beldeanu, George Damian și Marcel Mureșeanu.

De menționat este faptul că Biblioteca suceveană, al cărei fond însumează în prezent peste 300 mii de volume, desfășoară o fructuoasă activitate de cercetare, punînd la dispoziția cititorilor bibliografii tematice, liste bibliografice și alte instrumente de lucru de mare utilitate. De asemenea, în ultimii ani sub egida aceleiași instituții au fost publicate ghidurile bio-bibliografice „Știința în Bucovina" (3 volume), „Muzica în Bucovina" și „Arta în Bucovina".

La festivitatea de deschidere a „Săptămînii Bibliotecii" au fost prezenți Alexandru Vornicu, șeful Secției de propagandă a Comitetului Județean Suceava al P. C. R. și Al. Toma, președintele Comitetului Județean de Cultură și Educație Socialistă Suceava. **(I. B.).**

• Al. Cumpătă la Suceava

După două semnificative popasuri, la Botoșani și la Iași, pictorul de sorginte moldovenească, **Al. Cumpătă**, unul dintre remarcabilii artiști contemporani, a expus la sfîrșitul anului trecut în Galeria de artă din Suceava. Însoțit de flori, de marine, de memorabile „eseuri" despre Om, puse toate sub semnul unei exemplare modestii și al unei culturi artistice pe măsură, Al. Cumpătă a fost, în săptămînile în care l-am avut lîngă noi, și un preopinent lîngă care mai tinerii săi prieteni întru pictură din Suceava au recunoscut Profesorul. **(M. M.).**

• Expoziții

La Suceava a fost deschisă Expoziția anuală județeană de caricatură, cuprinzînd, de această dată, 13 graficieni suceveni, cu aproape 50 de lucrări. Mai vechilor noastre cunoștințe: **Radu Bercea, George Ostafi, Constantin Papuc, Pamfil Horodnic, George Licurici, Doru Olaș Ghiocel, Viorel Flutur, Florin Susinschi, Viorel Cordescu, Eduard Pintilie,** care revin pe simezele Galeriei cu originale imagini dintr-o mereu împrospătată și seducătoare realitate de fiece zi, li se adaugă și cîteva nume noi: **Iancu Damian, Pavel Lămășan,... Pînzaru.**

Muzeul din orașul Gura Humorului găzduiește expoziția de pictură și grafică a plasticianului sucevean Grigore Micu. Un grupaj de treizeci de lucrări reconstituie pentru privitor „momente" din existența unui sat bucovinean al memoriei, peisaje și portrete. **(V. M.).**

REALIZATORI : Ion BELDEANU, George DAMIAN, Viorel DÂRJA, Ion CARP FLUERICI, Mihail IORDACHE, Gh. LUPU, Marcel MUREȘEANU, Ion PARANICI, Mircea TINESCU, Alexandru TOMA

Secretariat : Eugen DIMITRIU

Tehnoredactare : Valentin MILICI

COMITETUL JUDEȚEAN DE CULTURĂ ȘI EDUCAȚIE SOCIALISTĂ SUCEAVA
str. Mihai Viteazul nr. 48